

חוברת תרגול – משחקי טקסט ומשימות: סיגד, כסליו-חנוכה, גלובליזציה ולשון

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל הבנת הנקרא, הסקת מסקנות ואיתור ראיות בטקסט עיוני
- להעמיק שליטה באוצר מילים ובכללי לשון בהקשר תוכני אמיתי
- לתרגל כתיבה מבוססת מקורות, מיזוג מידע וניסוח עמדה מנומקת
- לפתח חשיבה ביקורתית: מיון, הכללה, הבחנה בין עובדה לדעה וקבלת החלטות מושכלת

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – היכרות עם המשימות

1. נכון – זהו תיאור המשחק באתר
2. נכון – כך מתואר המשחק
3. נכון – המשחק מופיע בכל 4 הנושאים

חלק ב' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – תרגול לפי נושא

1. יום הכיפורים
2. היוונים (הסלאוקים)
3. מושג

חלק ג' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – התאמה וחשיבה

1 – ד (חג של יהודי אתיופיה, חידוש הברית וכמיהה לירושלים)
2 – ג (חודש עברי שבו חל חג האורים וסיפור נס פך השמן)
3 – א (תהליך של התחברות כלכלית ותרבותית בין מדינות בעולם)
4 – ב (כלל לשוני המציין עצם מסוים וידוע)

חלק ד' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – יישום

1. ב – הסקה מבוססת על רמזים מהטקסט, ניחוש הוא סתמי

חלק ה' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – מושגי יסוד

1. ב – מסקנה שמתבססת על רמזים שמופיעים בטקסט ולא נאמרת במפורש
2. ב – משפט או פרט מהטקסט שתומך במסקנה
3. ב – את הקשר בין המשמעות של הסמל לבין תוכן המושג

חלק ו' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – מושגים בסיסיים

1. נכון – הסקה נשענת על רמזים ומעשים, לא רק על אמירה ישירה.
2. לא נכון – השורש הוא בדרך כלל שלוש אותיות בסיסיות, והמילה נבנית ממנו עם תוספות.

חלק ז' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – שורש, נרדפות והתאמה

1. סכל
2. עליז

חלק ח' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – התאמת מושגים

1 – ב (האותיות הבסיסיות שמהן נבנית המילה)
2 – א (מילה בעלת משמעות דומה)
3 – ד (פרט או משפט שתומך במסקנה)
4 – ג (מסקנה המבוססת על רמזים)

חלק ט' – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – נכון או לא נכון

1. נכון – ה' הידיעה מצביעה על עצם מוגדר וידוע, למשל 'הספר' לעומת 'ספר'
2. נכון – כשיש דגש האות נשמעת קשה, וכשאין דגש היא נשמעת רכה

חלק י' – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – השלמת משפטים

1. דגש
2. קשה

חלק י"א – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – הסבר ויישום

1. עוזר להבין אם מדובר בדבר מסוים וידוע, ומשפיע גם על ההגייה כשיש דגש באותיות בגדכפ"ת
2. למשל: פתרון לפי התאמת אותיות למילים מוכרות מתחום הלשון, כמו 'דקדוק' או 'משפט'

חלק י"ב – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – מה המשימות דורשות

1. א – מיזוג כמה מקורות לכדי סקירה כתובה אחת
2. ב – מילות קישור ומושגים מתוך בנק מילים נתון
3. ב – מובילה להשלכה שממשיכה את הסיפור

חלק י"ג – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – תרגול מילות קישור והשלכות

1. קישור

חלק י"ד – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – התאמת מילות קישור

1 – ד (בנוסף)
2 – א (לעומת זאת)
3 – ב (מכיוון ש)
4 – ג (לכן)

חלק ט"ו – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – בדיקת הבנה

1. נכון – המיזוג דורש חיבור רעיונות ממספר מקורות לכדי טקסט אחד קוהרנטי.

חלק ט"ז – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – זיהוי בסיסי

1. ב – לדעתי זהו הספר המעניין ביותר שנכתב
2. א – למצוא את המילה שלא שייכת לקבוצה ולנמק למה

חלק י"ז – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – זיהוי בסיסי (המשך)

1. נכון – אפשר לבדוק את תחזית מזג האוויר או דיווחים מאותו יום
2. נכון – זהו הגורם שהוביל לתוצאה – האיחור

חלק י"ח – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – מיון והכללה

1. עובדתי
2. תוצאה

חלק י"ט – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – התאמת קטגוריות

1 – ג (עובדה)
2 – א (דעה)
3 – ב (דעה)
4 – ד (עובדה)

חלק כ' – חזרה מסכמת – התאמת משחק למיומנות

1 – ב (הסקה מרמזים וראיות מתוך הטקסט)
2 – א (איתור שגיאות בה"א הידיעה, בגדכפ"ת ושם המספר)
3 – ד (הבחנה בין עובדה לדעה ובין סיבה לתוצאה)
4 – ג (פענוח אוצר מילים וכללי לשון בהקשר)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התשובה מתבססת על רמז קונקרטי מהטקסט ולא על ניחוש כללי
- ההבחנה נכונה והדוגמה אכן עובדה שניתנת לבדיקה או דעה אישית
- הנימוק מזהה לפחות שתי השלכות אפשריות, חיובית ושלילית

טיפים להפעלה:

- ניתן לפרוס את החוברת על פני כמה שיעורים, פרק אחד או שניים בכל שיעור, בהתאם לזמן הפנוי
- לתלמידים מתקשים אפשר להציע לעבוד בזוגות על פרקי ההבנה וההסקה, ולאפשר חזרה לטקסט המקור
- לתלמידים מתקדמים כדאי להוסיף דרישה לנימוק מורחב או להשוואה בין שני נושאים מתוך ארבעת נושאי האתר
- מומלץ לסיים כל פרק בכרטיס יציאה קצר כדי לזהות מראש פערים לפני המעבר לפרק הבא

חוברת תרגול – משחקי טקסט ומשימות: סיגד, כסליו-חנוכה, גלובליזציה ולשון

משחקי טקסט ומשימות

תיכון · חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים
2. פרק 2 – הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור
3. פרק 3 – אוצר מילים, לשון ודקדוק
4. פרק 4 – כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות
5. פרק 5 – מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית
6. פרק 6 – סיכום, חזרה ורפלקציה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – משחקי טקסט ומשימות: סיגד, כסליו-חנוכה, גלובליזציה ולשון

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עבדו על פי סדר הפרקים, פרק אחד בכל שיעור או שניים. קראו כל טקסט בעיון לפני המענה, ונמקו את תשובותיכם בהתבסס על הכתוב בפועל. בסיום כל פרק ענו על כרטיס היציאה כדי לבדוק את הבנתכם.

בנק מילים: יום הכיפורים | עליז | מושג | קשה | קישור | היוונים (הסלאוקים) | עובדתי | דגש | תוצאה | סכל

1 חלק א' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – היכרות עם המשימות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במשחק "נחשו ובדקו" מתרגלים ניבוי, הסקה וקריאה פעילה של טקסט	☐	☐
2	במשחק "גלגל מושגי יסוד" צריך להגדיר מושג ולתת לו דוגמה	☐	☐
3	כל ארבעת הנושאים באתר (סיגד, כסליו-חנוכה, גלובליזציה, לשון) כוללים את משימת "נחשו ובדקו"	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – תרגול לפי נושא

השלימו את המילה החסרה.

1. חג הסיגד חל כחמישים יום אחרי חג _____

2. מרד החשמונאים בתקופת חנוכה פרץ נגד שלטון _____

3. במשחק "גלגל מושגי יסוד" יש להגדיר _____ ולתת לו דוגמה מתאימה

3 חלק ג' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – התאמה וחשיבה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סיגד	___	**א.** תהליך של התחברות כלכלית ותרבותית בין מדינות בעולם
2. כסליו-חנוכה	___	**ב.** כלל לשוני המציין עצם מסוים וידוע
3. גלובליזציה	___	**ג.** חודש עברי שבו חל חג האורים וסיפור נס פך השמן
4. ה"א הידיעה	___	**ד.** חג של יהודי אתיופיה, חידוש הברית וכמיהה לירושלים

4 חלק ד' – פרק 1 • פתיחה: ניבוי, הסקה והגדרת מושגים – יישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההבדל המרכזי בין "ניחוש" ל"הסקה" כפי שמתורגל במשחק "נחשו ובדקו"?

(א) אין הבדל, שתי המילים זהות

(ב) הסקה מבוססת על רמזים מהטקסט, ניחוש הוא סתמי

(ג) ניחוש תמיד נכון יותר מהסקה

5 חלק ה' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – מושגי יסוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי 'הסקה' בעת קריאת טקסט?

א) העתקת משפט מהטקסט כפי שהוא

ב) מסקנה שמתבססת על רמזים שמופיעים בטקסט ולא נאמרת במפורש

ג) ניחוש אקראי ללא קשר לטקסט

2. מהי 'ראיה מהטקסט'?

א) דעה אישית של הקורא ב) משפט או פרט מהטקסט שתומך במסקנה

ג) כותרת הפרק

3. כאשר מתאימים סמל או מקור למושג מסוים, אילו שני דברים צריך לבדוק?

א) רק את הצבע של הסמל ב) את הקשר בין המשמעות של הסמל לבין תוכן המושג

ג) את אורך המילה בלבד

6 חלק ו' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – מושגים בסיסיים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אפשר להסיק מסקנה על דמות גם בלי שנאמר עליה דבר במפורש, רק לפי מעשיה.	☐	☐
2	שורש המילה זהה תמיד לצורת המילה המלאה.	☐	☐

7 חלק ז' – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – שורש, נרדפות והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. שורש המילה 'הסתכלות' הוא _____

2. מילה נרדפת למילה 'שמח' היא _____

8 חלק ח׳ – פרק 2 • הבנת הנקרא ועבודה עם טקסט מקור – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שורש	___	**א.** מילה בעלת משמעות דומה
2. נרדפת	___	**ב.** האותיות הבסיסיות שמהן נבנית המילה
3. ראיה מהטקסט	___	**ג.** מסקנה המבוססת על רמזים
4. הסקה	___	**ד.** פרט או משפט שתומך במסקנה

9 חלק ט׳ – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ה' הידיעה מתווספת בתחילת מילה כדי לציין שמדובר בדבר מסוים וידוע	☐	☐
2	אותיות בגדכפ״ת יכולות להישמע רך או קשה בהתאם למיקומן במילה	☐	☐

10 חלק י׳ – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה' הידיעה גורמת לאותיות בגדכפ״ת שאחריה לקבל _____

2. במילה 'הכלב' האות כ' נשמעת _____ בגלל הדגש שבא אחרי ה' הידיעה

11 חלק י״א – פרק 3 • אוצר מילים, לשון ודקדוק – הסבר ויישום

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה חשוב להכיר את כלל ה' הידיעה כשקוראים טקסט

2. בחרו שתי מילים מבולבלות (אותיות מעורבבות) בנושא הלשון, ופרקו אותן למילה תקנית. הסבירו איך זיהיתם כל מילה

12 חלק י"ב – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – מה המשימות דורשות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מטרת המשחק "בונה הסקירה הממזגת" היא בעיקר:

(א) מיזוג כמה מקורות לכדי סקירה כתובה אחת (ב) שינון נוסחאות (ג) ציור חופשי

2. במשחק "השלמת משפטים – מחסן מילים" משלימים משפטים באמצעות:

(א) ניחוש חופשי בלי טקסט (ב) מילות קישור ומושגים מתוך בנק מילים נתון

(ג) הטלת קוביה

3. ב"סימולציית החלטות וחוסן", כל בחירה שהתלמיד עושה:

(א) נמחקת מיד ולא משפיעה (ב) מובילה להשלכה שממשיכה את הסיפור

(ג) מוסתרת מהתלמיד

13 חלק י״ג – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – תרגול מילות קישור והשלכות

השלימו את המילה החסרה.

1. כדי לחבר בין רעיונות ממקורות שונים בכתיבה ממזגת, משתמשים במילות _____ כמו "בנוסף" או "לעומת זאת".

14 חלק י״ד – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – התאמת מילות קישור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מילת קישור להוספת רעיון	___	**א.** לעומת זאת
2. מילת קישור לניגוד או הבדל	___	**ב.** מכיוון ש
3. מילת קישור לציון סיבה	___	**ג.** לכן
4. מילת קישור לציון תוצאה	___	**ד.** בנוסף

15 חלק ט״ו – פרק 4 • כתיבה מבוססת מקורות וקבלת החלטות – בדיקת הבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בכתיבה ממזגת צריך לשלב בין כמה מקורות לטקסט אחד רציף, ולא להעתיק כל מקור בנפרד.	☐	☐

16 חלק ט״ז – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה מהמשפטים יש הבעת דעה ולא עובדה הניתנת לבדיקה?

(א) העיר ירושלים ממוקמת בהרי יהודה (ב) לדעתי זהו הספר המעניין ביותר שנכתב

(ג) מים רותחים בטמפרטורה של 100 מעלות

2. מהו הכלל המרכזי במשחק שבו צריך למצוא את הפריט שלא שייך לקבוצה?

(א) למצוא את המילה שלא שייכת לקבוצה ולנמק למה

(ב) לסדר מילים לפי סדר אלפביתי (ג) לתרגם מילים לשפה זרה

17 חלק י"ז – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – זיהוי בסיסי (המשך)

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המשפט "אתמול ירד גשם בתל אביב" הוא משפט עובדתי שאפשר לבדוק אם הוא נכון	☐	☐
2	במשפט "הוא איחר לאוטובוס כי לא שמע את השעון המעורר" חלק הסיבה הוא "לא שמע את השעון המעורר"	☐	☐

18 חלק י"ח – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – מיון והכללה

השלימו את המילה החסרה.

1. משפט שאפשר לבדוק אם הוא נכון או לא נכון באמצעות נתונים נקרא משפט _____

2. כאשר אירוע אחד גורם לאירוע אחר, מתקיים ביניהם יחס של סיבה ו_____

19 חלק י"ט – פרק 5 • מיון, הכללה וחשיבה ביקורתית – התאמת קטגוריות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מדינת ישראל הוקמה בשנת 1948	___	**א.** דעה
2. זהו השיר היפה ביותר בשפה העברית	___	**ב.** דעה

3. הטקסט ברור יותר כשיש בו דוגמאות	___	**ג.** עובדה
4. כדור הארץ סובב סביב השמש	___	**ד.** עובדה

20 חלק כ׳ – חזרה מסכמת – התאמת משחק למיומנות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מי החשוד? בלש הטקסט	___	**א.** איתור שגיאות בה״א הידיעה, בגדכפ״ת ושם המספר
2. בלש הניסוח והדקדוק	___	**ב.** הסקה מרמזים וראיות מתוך הטקסט
3. מיון לקטגוריות	___	**ג.** פענוח אוצר מילים וכללי לשון בהקשר
4. צופן סודי ומילים מבולבלות	___	**ד.** הבחנה בין עובדה לדעה ובין סיבה לתוצאה

כרטיס יציאה

תן דוגמה אחת להסקה שעשית מתוך טקסט בחוברת, ונמק אותה

הסבר את ההבדל בין עובדה לדעה והבא דוגמה מתוך אחד התרגילים

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀